Ishvaraproktam Atmalingarahasyam

ઈશ્વરપ્રોક્તં આત્મલિઙ્ગરહસ્યમ્

Document Information

Text title : Ishvaraproktam Atmalingarahasyam

File name : AtmalingarahasyamIshvaraproktaM.itx

Category : shiva, shivarahasya

Location : doc_shiva

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : shrIshivarahasyam | mAheshvarAkhyaH prathamAMshaH | adhyAyaH 58 - AtmaliNgakathanam | 20-71||

Latest update : December 17, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 17, 2023

sanskritdocuments.org

ઈશ્વરપ્રોક્તં આત્મલિઙ્ગરહસ્યમ્

ઈશ્વરઃ -

સાવધાનેન દેવેશિ લિઙ્ગપૂજાવિધિક્રમમ્ ।
શ઼ૃણ્વપર્ણે પ્રણયતો મયોક્તં હૃદયે ધર ॥ ૨૦॥

નાખ્યેયં કસ્યચિદ્વાપિ રહસ્યં મમ સર્વધા ।
લયનાત્સર્વજગતાં લિઙ્ગમિત્યુચ્યતે શિવે ॥ ૨૧॥

લીનમર્થં ગમયતિ તસ્માત્તલ્લિઙ્ગમુચ્યતે ।
લમુ ક્રીડાઽચ્ચ જગતો ગચ્છતીતિ તદુચ્યતે ॥ ૨૨ ।
તસ્માલ્લિઙ્ગં વિદુઃ પ્રાજ્ઞા બિન્દુહીનં ચ તત્પ્રિયે ।
અર્ચનં ચ પ્રવક્ષ્યામિ હ્યર્ચકઽચ્ચ વિશેષતઃ ॥ ૨૩॥

લિઙ્ગં ગુણત્રયાદ્ધીનં બ્રહ્મવિષ્ણુમહેશ્વરૈઃ ।
પીઠપીઠ્યાદિરહિતં પૂજ્યપૂજાવિવર્જિતમ્ ॥ ૨૪॥

ધ્યાનધ્યેયાદિરહિતં નિર્ગુણં તમસઃ પરમ્ ।
જગજ્જન્મોદયાસ્થાન વિનાશન વિવર્જિતમ્ ॥ ૨૫॥

ઓઙ્કારાદ્યં સપ્રણવં ત્રિમાત્રાપરિવર્જિતમ્ ।
ભાવાભાવાદિરહિતં ભાવાભાવવિવર્જિતમ્ ॥ ૨૬॥

બોધ્યવોધાદિરહિતં વ્યાપ્યવ્યાપકવર્જિતમ્ ।
જ્ઞાનજ્ઞેયજ્ઞાતૃહીનં ખણ્ડાખણ્ડવિવર્જિતમ્ ॥ ૨૭॥

પ્રભવાભવસંહારતિરોધાનાદિવર્જિતમ્ ।
ધ્યાનધ્યેયાદિરહિતં મહા(મમા)ધ્યાનવિદૂરગમ્ ॥ ૨૮॥

અલક્ષ્યલક્ષણાહીનં ગોપ્યગોપકવર્જિતમ્ ।
ન સન્નાસન્ન ચૈવાસત્સદસચ્ચૈવ નાપ્યસત્ ॥ ૨૯॥

સત્તામાત્રાદિરહિતં કેવલં સ્વાત્મદર્શનમ્ ।

ભાનાભાનવિહીનઞ્ચ સ્વભાસા ભાસિતાખિલમ્ ॥ ૩૦॥

ચેતૃચેતકરાહિત્યં ક્ષરાક્ષરવિવર્જિતમ્ ।
ચરાચરવિહીનં ચ પ્રમામેયાદિવર્જિતમ્ ॥ ૩૧॥

બિન્દુનાદાદિકં(બિન્દુનાદાતિગં)સાક્ષાત્સાક્ષિસાક્ષ્યાદિવર્જિતમ્ ।
બિમ્બીબિમ્બાતિગઞ્ચૈતત્પ્રતિભાસાદિવર્જિતમ્ ॥ ૩૨॥

નૈવ દૃશ્યં ન ચાદૃશ્યં ગ્રાહ્યગ્રાહકવર્જિતમ્ ।
નવાગ્વાક્યવિહીનં ચ વાચ્યં દૂરમનૌપમમ્ ॥ ૩૩॥

ન મનો નામનઃપ્રાપ્યં ન પ્રાણં પ્રાણબોધકમ્ ।
ન ચક્ષુરૂપરહિતં તદ્દૃશ્યજ્ઞાનવર્જિતમ્ ॥ ૩૪॥

ન શ્રોત્રં શ્રવણાદ્ધીનં તદાકાશમનૌપમમ્ ।
ન ઘ્રાણં ગન્ધહીનં ચ પૃથિવીપરિવર્જિતમ્ ॥ ૩૫॥

ન રસં તદપોહીનં જિહ્વાસ્થાનાદિવર્જિતમ્ ।
ન પાણિપાદપાય્વાદિમરુદ્ધીનં શિવે હિ તત્ ॥ ૩૬॥

ન રૂપરસગન્ધાદિશબ્દસ્પર્શવિવર્જિતમ્ ।
નૈવાકાશમનાકાશમાકાશસ્યાપિ ચેતકમ્ ॥ ૩૭॥

ન ભૂમિર્ભૈતિકૈર્હીન્નં ઘનભાવવિવર્જિતમ્ ।
ન તેજસ્તેજસા હીનં સર્વતેજઃપ્રવર્તકમ્ ॥ ૩૮॥

ન વાયુશ્ચલનાદ્ધીનં વાયોરુદ્બોધકં હિ તત્ ।
ન ચૈતત્સલિલં સાક્ષાત્સલિલદ્રવકલ્પકમ્ ॥ ૩૯॥

ભૂતાદ્વિહીનં ભૂતાદિ ભૂતાદારં સનાતનમ્ ।
અપાણિપાદવદનમચક્ષુશ્શ્રુતિવર્જિતમ્ ॥ ૪૦॥

સર્વેન્દ્રિયગુણાતીતં સર્વેન્દ્રિયવિવર્જિતમ્ ।
સર્વસ્ય પ્રભુમીશાનં સર્વસ્ય શરણં સુહૃત્ ॥ ૪૧॥

સર્વેન્દ્રિયગુણૈઃ કાન્તં નિત્યકાન્તં સદોદિતમ્ ।
નવદ્વારગૃહાન્તસ્થદિવ્યપીઠે પ્રતિષ્ઠિતમ્ ॥ ૪૨॥

યદપ્રતિષ્ઠં વિશ્વાસ્યં વિશ્વહસ્તોરુપાદકમ્ ।
વિશ્વમૌલિં વિશ્વપીઠં વિશ્વપીઠતમઃપરમ્ ॥ ૪૩॥

ન તત્ર કિઞ્ચિત્પ્રતિભાતિ રૂપં યસ્માત્પરં નાપરમસ્તિ કિઞ્ચિત્ ।
વેદાન્તવેદ્યં નિર્ગુણં યદ્ધ્યોગં યતો જાતં ભુવનં વૈ વિચિત્રમ્ ॥ ૪૪॥

યસ્મિન્લિઙ્ગે સ્થિતં ચૈતદ્યસ્મિન્લીનં જગચ્છિવે ।
યદાધારમિદં વિશ્વં ત્રિગુણં પરિવર્તતે ॥ ૪૫॥

તલ્લિઙ્ગપરિમાણં હિ કેન વક્તું હિ પાર્યતે ।
પરિમાણાદિરહિતં ગુણખણ્ડત્રયાતિગમ્ ॥ ૪૬॥

અખણ્ડમેકપિણ્ડાણ્ડબ્રહ્માણ્ડોપરિતસ્સ્થિતમ્ ।
ન પ્રતિષ્ઠા ન ચ સ્થાનં તલ્લિઙ્ગસ્ય મહેશ્વરિ ॥ ૪૭॥

નાલયસ્થં મહેશાનિ સર્વાવાસ્યં મહચ્ચ તત્ ।
સર્વભૂતમહાકોશગર્ભાગારસ્થમમ્બિકે ॥ ૪૮॥

અણોરણીયોઽપિ મહન્મહતોઽપિ મહત્તરમ્ ।
સર્વાધારમનાધારં વિશ્વરૂપં પ્રકાશકમ્ ॥ ૪૯॥

તેજોમાત્રં સ્વપ્રકાશં જીવેશાનાદિવર્જિતમ્ ।
પ્રત્યક્ચૈતન્યમાત્માનમાનન્દઘનમદ્વયમ્ ॥ ૫૦॥

બ્રહ્મવિષ્ણુહરાદ્યુત્થપીઠજાલવિવર્જિતમ્ ।
સ્વાત્મૈકવેદ્યં તલ્લિઙ્ગં સ્વસ્મિન્નેવ પ્રતિષ્ઠિતમ્ ॥ ૫૧॥

તદ્ભૂમા પરમાનન્દં તત્રનોનાસ્તિકિઞ્ચન ।
તસ્મિન્લિઙ્ગેદૃષ્ટિગતે દૃગ્રૂપોલિઙ્ગતામિયાત્ ॥ ૫૨॥

લિઙ્ગોઽપ્યલિઙ્ગોભવતિતલ્લિઙ્ગસ્યૈવશીલનાત્ ।
નાન્યેપશ્યન્તિતલિઙ્ગન્નાન્યેજાનન્તિકેચન ॥ ૫૩॥

તલ્લિઙ્ગં પરમાનન્દં રસહીનં રસાતિગમ્ ।
ઉપાસ્યં સર્વદા સર્વૈસ્તદુ નાત્યેતિ કિઞ્ચન ॥ ૫૪॥

ન તસ્ય મહિમા કશ્ચિત્સ્વમહિમ્નિ પ્રતિષ્ઠિતમ્ ।
સર્વહૃત્સંસ્થિતં લિઙ્ગં નિત્યં સર્વપ્રકાશકમ્ ॥ ૫૫॥

અવસ્થાભેદરહિતં માયાગર્ભગૃહાન્તરમ્ ।
સાર્વકાલિકપૂજ્યન્તત્ષટ્ત્રિકાલાદિવર્જિતમ્ ॥ ૫૬॥

પ્રવિષ્ટં સ્વાવૃતતમોરાશિ સ્વાભાનભાસકમ્ ॥ ૫૭॥

ન તત્ર વાઙ્મનો વા કદાચિન્નચેન્દ્રિયપ્રાણભૂતાદિસઙ્ઘઃ ।
સ્વયં પ્રભાતં ભાસિતું નો સમર્થો દૃગ્રૂપં તત્કેવલં બોધહીનમ્ ॥ ૫૮॥

જીવેશ્વરૌ બ્રહ્મવિષ્ણૂ કદાચિત્તલિઙ્ગમેવં સ્વહૃદૃષ્ટિહીનૌ ।
કિઞ્ચિદજ્ઞસર્વજ્ઞવિમોહમાનિનાવહઙ્કારમાયાવિવશાન્તરઙ્ગૌ ॥ ૫૯॥

હંસીભવદ્વાક્યજપામિમાં વદન્ જીવો વિધિર્મોહજાલેષુ મગ્નઃ ।
અહઙ્ગ્રહોપાસનાશસ્ત્રજાલૈસ્સર્વજ્ઞમેવાભિમુખે યુયોધમ્ ॥ ૬૦॥

(અહઙ્ગ્રહોપાસનાશસ્ત્રજાલૈસ્સર્વજ્ઞમેવાભિમુખેષુ બોધયોઽથ) ॥ ૬૦॥

વિષ્ણું તદા ચેશ્વરપ્રાજ્ઞમજ્ઞં સ ચાપ્યહઙ્કારવશાન્તરાત્મા ।
અહં ચ સર્વેશ્વર ઇત્યથોચ્ય યદૃષ્ટલિઙ્ગોઽભ્યુવાચ વિદ્ધિતમ્ (બિન્ધતમ્) ॥ ૬૧॥

એવં ચ તે યુયુધાતેઽઘશાસ્ત્રૈર્મિથ્યાભૂતૈઃ પશ્ય મોહાન્ધકૌ તૌ ।
કદાચિદૈક્ષન્ત વિહાય મોહં ક્ષરાક્ષરૌ વિધિવિષ્ણૂ ભવાનિ ॥ ૬૨॥

વ્યપેતમોહૌ ભવતં તદમ્બિકે દૃષ્ટ્વાહતુર્લિઙ્ગમેતદ્વિલોક્ય ।
પુનશ્ચ માયાપ્રભવૈશ્ચ પાશૈર્મૌલિં મૂલં ચાસ્ય પશ્યાવ ચેતિ ॥ ૬૩॥

નાન્તો ન મૂલં ન ચ મૌલિરસ્ય લિઙ્ગસ્ય દૃષ્ટ્વોપરતૌ તદા શિવે ।
ભૂદારહંસાકૃતિદેહભાજૌ સ્તુત્વા ચ લિઙ્ગે વ્યરમન્ત તૌ તદા ॥ ૬૪॥

જીવેશ્વરૌ -
ક્ષરાક્ષરૌ તૌ હરિવેધસૌ શિવે હંસાખ્યમન્ત્રેણ વિભાવ્ય દેવમ્ ।
જ્ઞાજ્ઞાવનીશૌ યદાદૃષ્ટલિઙ્ગાવલિઙ્ગમાકાશસધર્મકૌ તદા ॥ ૬૫॥

વ્યપેતમોહાવભવન્ત તૌ તદા હ્યુપાધિહીનૌ ન હિ કિઞ્ચિદત્ર ।
તદેવ લિઙ્ગં મમ દેવ્યલિઙ્ગં ન પૂજનાયાસપરૈર્ન રૈશ્શિવે ॥ ૬૬॥

કાર્યં શિલાધાતુજબાણલિઙ્ગે ચરે સ્થિરે ચાપિ વિશિષ્ટલિઙ્ગે ।
સમ્પૂજયેદ્બિલ્વદલૈર્ભવાનિ ભવામ્બુધેસ્સન્તરણાય લોકઃ ॥ ૬૭॥

તલ્લિઙ્ગપૂજા ન કદાચિદીદૃશૈર્ન રૈસ્સુરૈર્વાગણવિપ્રવર્યૈઃ ।
કર્તું ન શક્યા વિવિધૈરુપાયૈર્દાનૈસ્તપોનાશનયાદિભિશ્શિવે ॥ ૬૮॥

સમર્ચનં તત્કથયે ભવાનિ ગૂઢં સદા પ્રાજ્ઞતમૈકગમ્યમ્ ।
તદર્ચનં પુણ્યનરૈકલભ્યમલભ્યમન્યૈર્નૃપશુત્વધર્મૈઃ ॥ ૬૯॥

ભૂતાધિકારણધરાધરદારણેન સર્વજ્ઞરૂપહરિણા કિટિરૂપકેણ ।
કિઞ્ચિદ્જ્ઞજીવવરહંસકભૂતપુણ્યપાથોજજાતવદનૈસ્સ્તુતમર્ચિતં ચ ॥ ૭૦॥

હૃલ્લિઙ્ગમાત્મકમુમે મનસાભિપશ્ય પશ્યંસ્તદાત્મકતયા ભવતીવ ચિત્રમ્ ॥ ૭૧॥

॥ ઇતિ શિવરહસ્યાન્તર્ગતે માહેશ્વરાખ્યે ઈશ્વરપ્રોક્તં આત્મલિઙ્ગરહસ્યમ્ ॥

- ॥ શ્રીશિવરહસ્યમ્ । માહેશ્વરાખ્યઃ પ્રથમાંશઃ । અધ્યાયઃ ૫૮ - આત્મલિઙ્ગકથનમ્ । ૨૦-૭૧॥

- .. shrIshivarahasyam . mAheshvarAkhyaH prathamAMshaH . adhyAyaH 58 - Atmalingakathanam . 20-71..

Notes:
Śiva શિવ reveals to Devī દેવી, the mystery of Ātmaliṅga આત્મલિઙ્ગ.

Encoded and proofread by Ruma Dewan

Ishvaraproktam Atmalingarahasyam
pdf was typeset on December 17, 2023

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*